



COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 13.12.1996
COM(96) 653 def.

**JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE EN HET COMITE VAN DE REGIO'S**

**HET FINANCIËEL MECHANISME
VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE**

L HET FINANCIËEL MECHANISME

Met het oog op stimulering van de economische cohesie binnen de Europese Economische Ruimte (EER) en de ontwikkeling in haar regio's is op 1 januari 1994 een Financieel Mechanisme ingesteld ter ondersteuning van ontwikkelingsprojecten in Griekenland, Ierland, Noord-Ierland, Portugal en delen van Spanje (de regio's van doelstelling 1 als vastgesteld in 1988) (artikelen 115 en 116 en Protocol 38 van de EER-Overeenkomst).

Het Financieel Mechanisme verleent gedurende de geplande vijftienjarige periode, die op 31 december 1998 afloopt, financiële bijstand aan de begunstigde regio's. Daarbij gaat het om bijstand voor een bedrag van 500 miljoen ecu en renteverlagingen van 2 % op jaarbasis (beschikbaar voor tien jaar met een aflossingsvrije periode van twee jaar) voor leningen van de Europese Investeringsbank (EIB) voor in totaal 1 500 miljoen ecu.

Voorrang wordt gegeven aan projecten waarbij in het bijzonder de nadruk wordt gelegd op milieu (met inbegrip van stedelijke ontwikkeling), vervoer (en de daarvoor bestemde infrastructuur) of opleiding en scholing. Met betrekking tot door particuliere ondernemingen ingediende projecten wordt bijzondere aandacht geschonken aan kleine en middelgrote ondernemingen.

Het mechanisme wordt door de EIB beheerd. De EIB beoordeelt ieder project aan de hand van financiële, economische en technische criteria en gaat na of het verenigbaar is met de EU-doelstellingen, het beleid in de diverse sectoren en de milieuvoorschriften en -normen.

Vervolgens legt de EIB voorstellen voor aan het door de deelnemende EVA-landen en de Commissie ingestelde Comité voor het Financieel Mechanisme, dat beslist over de verdeling van de beschikbare financiële middelen.

Het mechanisme werd oorspronkelijk gefinancierd door de deelnemende EVA-landen. De rol van de Commissie bestond erin een standpunt over de voorstellen te formuleren voordat deze door het Comité voor het Financieel Mechanisme van de EVA werden goedgekeurd.

Na de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden tot de Europese Unie is in de artikelen 83, 111 en 136 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond, bepaald dat het aandeel van de drie toetredende landen in de financiering van het Financieel Mechanisme bedoeld in artikel 116 van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, ten laste komt van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

Daardoor is de Commissie medeverantwoordelijk voor het mechanisme overeenkomstig artikel 205 van het Verdrag, waarin is bepaald dat de Commissie de begroting uitvoert. In de mededeling van de Commissie van 30 maart 1995 (C(95)753)

zijn de operationele aspecten van de toepassing van het Financieel Mechanisme binnen de Commissie geregeld

Sinds de inwerkingtreding van de EER-Overeenkomst voor het Vorstendom Liechtenstein, op 1 mei 1995, neemt het Vorstendom volledig deel aan het mechanisme.

II. HET TWEDE JAAR VERSLAG

Het eerste jaar verslag, dat in juni 1995 door de Commissie bij de Raad werd ingediend, had betrekking op de werking van het mechanisme in de periode 1.1.1994 - 31.5.1995.

In dit tweede jaar verslag wordt de werking van het mechanisme in de periode 1.1.1995 - 30.6.1996 besproken.

1. Werkzaamheden van het mechanisme tot en met 30.6.1996

Sinds de datum van instelling van het mechanisme tot en met 30.6.1996 heeft het Comité voor het Financieel Mechanisme aanvragen om bijstand voor in totaal 148,2 miljoen ecu en rentesubsidies voor leningen van in totaal 548,9 miljoen ecu goedgekeurd.

	GOEDGEKEURDE BIJSTAND	GOEDGE-KEURDE LENINGEN
Griekenland	22,6	42,9
Ierland	-	-
Noord-Ierland	8,0	-
Portugal	25,5	127,7
Spanje	92,1	378,3
TOTAAL	148,2	548,9

Goedgekeurde schenkingen (in mln ecu)

	Griekenland	Ierland	Noord-Ierland	Portugal	Spanje	Totaal
Vervoer	12,1		8,0	25,5		45,6
Milieu	8,3				46,7	55,0
Onderwijs	1,1				45,4	46,5
Andere	1,1					1,1
	22,6		8,0	25,5	92,1	148,2

Goedgekeurde leningen (in mln ecu)

	Griekenland	Ierland	Noord-Ierland	Portugal	Spanje	Totaal
Vervoer	42,9			127,7	164,1	334,7
Milieu					214,2	214,2
Onderwijs						
	42,9			127,7	378,3	548,9

Werkzaamheden in 1995

In 1995 werden de volgende **bijstandsaanvragen** voor in totaal 68,07 miljoen ecu goedgekeurd :

De kloosters van Athos in Griekenland : Bijdrage voor restauratie en uitbreiding van kloostergebouwen van het Iviron-klooster (3,684 miljoen ecu) en het Simonos Petras-klooster (0,89 miljoen ecu); ontwikkeling van een diagnosecentrum voor de analyse van Byzantijnse en post-Byzantijnse religieuze schilderijen en wederopbouw van twee binnenplaatsen van het Ormylia-klooster (1,745 miljoen ecu); stabilisering van de rotsfundamenten van het Stavronikita-klooster (1,833 miljoen ecu). De uitvoering van de projecten vormt een bijdrage aan de instandhouding van een uniek cultuurmonument, en zal de ontwikkeling van het toeristisch potentieel van het gebied en de diversificatie in de richting van een marktgeoriënteerd cultuurtoerisme mogelijk maken.

Installatie voor afvalwaterbehandeling in Santorini, Griekenland : Bijdrage van 50 000 ecu voor het uitwerken van een gewijzigd en minder kostbaar investeringsvoorstel. Verwacht wordt dat dit economische voordelen zal opleveren in de vorm van een verbetering van de milieusituatie waardoor het gebied veel aantrekkelijker wordt voor toeristen.

Waterkrachtcentrale Tsivlos, Griekenland : Bijdrage van 1,071 miljoen ecu voor de bouw van een waterkrachtcentrale van 2,5 MW op de Peloponnesos. Het project draagt bij tot de ontwikkeling van een plaatselijke energiebron, waardoor Griekenland minder afhankelijk wordt van externe energieleveringen.

Haven Piraeus, Griekenland : Bijdrage van 12,1 miljoen ecu voor de uitrusting van de Ikonion II-containerterminal. Het project draagt bij tot een verhoging van de efficiency in de havens, hetgeen economische voordelen oplevert voor Griekenland, dat momenteel voor meer dan 90 % van zijn internationale handel gebruik maakt van zeevervoer.

Puertos-project voor mariene bewaking, Spanje : Bijdrage van 4,7 miljoen ecu voor de uitbreiding van een netwerk voor maritieme bewaking in de Spaanse wateren langs de kusten van Asturië, Galicië, Andalusië en de Canarische Eilanden. De belangrijkste economische voordelen zijn: verkleining van het ongevalrisico op de grote scheepvaartroutes, vermindering van het effect van olievervuiling, en verbetering van de bescherming van de kustgebieden om eventuele hinder voor het toerisme en voor de visserij te vermijden.

Stadsvernieuwingsproject Vigo, Spanje : Bijdrage van 19,5 miljoen ecu voor de aanpassing van het aan de zee kust gelegen stadsgedeelte. Het project vormt de tweede fase van een groots opgezet programma voor stadssanering in Vigo, om de kwaliteit van het leven van de burgers te verbeteren en, meer in het algemeen, de stad aantrekkelijker te maken.

Stadsvernieuwingsproject Gambia, Spanje : Bijdrage van 22,5 miljoen ecu voor de sanering van het aan de zee kust gelegen stadsgedeelte en het historische centrum. Doel van het project is de stedelijke en natuurlijke toeristische aspecten van de stad te verbeteren.

In 1995 werden de volgende **rentesubsidie-aanvragen** voor een totaal leningbedrag van 302,4 miljoen ecu goedgekeurd :

Wegeninfrastructuur in Galicië, Spanje : Rentesubsidie voor een lening van 19,5 miljoen ecu voor de aanleg van twee autowegvakken en de verbetering van regionale-wegvakken; en *tolwegen in Galicië, Spanje* : rentesubsidie voor een lening van 32 miljoen ecu voor de aanleg van drie tolwegvakken.

Beide projecten zullen bijdragen tot een verbetering van de verkeerssituatie in Galicië, een gebied dat niet over de nodige autowegeninfrastructuur beschikt.

Herbebossing in Andalusië, Spanje : Rentesubsidie voor een lening van 32 miljoen ecu voor een herbebossingsproject, en in het kader daarvan voor boomkwekerijen, herstel van beschadigde bospercelen, aanleg en herstel van boswegen, werkzaamheden ter vermindering van de erosie, en verbetering van de voorzieningen voor de bestrijding van bosbranden. Dit project draagt duidelijk bij tot de bescherming van het milieu.

ICO-project voor globale leningen op het gebied van het milieu, Spanje : Rentesubsidie voor een globale lening van 64 miljoen ecu voor de Spaanse krediet- en ontwikkelingsbank Instituto de Credito Oficial voor de financiering van kleinschalige en middelgrote milieuprojecten (van de particuliere en de overheidssector) in de voor bijstand in aanmerking komende Spaanse regio's; en

het BCL-project voor globale leningen op milieugebied in Spanje : rentesubsidie voor een globale lening van 32 miljoen ecu van de EIB aan de Spaanse Banco de Credito Local voor de financiering van milieuprojecten in de voor bijstand in aanmerking komende gebieden van Spanje.

Beide projecten zullen bijdragen tot de bescherming van het milieu en de vermindering van de verontreiniging in Spanje.

RENFE-spoorwegproject in Spanje : Rentesubsidie voor een lening van 60 miljoen ecu voor de gedeeltelijke financiering van investeringen in rollend materieel en op het gebied van de verbetering van de infrastructuur voor het pendel- en het intercity-treinverkeer in Spanje. Het project komt ten goede aan de huidige gebruikers en zal ook nieuwe klanten aantrekken, hetgeen zal bijdragen aan de bestrijding van verkeerscongestie, en daardoor een gunstig effect zal hebben op het milieu.

Verbetering van het wegennet en drinkwatervoorziening in Extremadura, Spanje : Rentesubsidie voor een lening van 20 miljoen ecu voor de financiering van 15 watervoorzieningssystemen in de provincies Badajoz en Cáceres, en 17 kleinere wegverbeteringsprojecten. Verwacht wordt dat de verbeteringen op het gebied van de watervoorzieningsinfrastructuur een gunstig effect zullen hebben op het milieu (betere kwaliteit van het geleverde water), terwijl de investeringen in het basiswegennetwerk de ontwikkelingsperspectieven voor het gebied Extremadura zouden moeten verruimen.

De haven van Piraeus, Griekenland : Rentesubsidie voor een lening van 42,9 miljoen voor de aanleg en uitrusting van de Ikonion II-containerterminal. Dank zij het project zou in de haven efficiënter kunnen worden gewerkt, hetgeen economische voordelen oplevert voor Griekenland, waar momenteel ruim 90 % van de internationale handel via zeevervoer plaatsvindt.

Werkzaamheden in 1996 (tot en met 30.6.1996)

Er werd slechts één **bijstandsaanvraag** goedgekeurd, namelijk voor een bedrag van 8 miljoen ecu ten behoeve van de *havens van Ballycastle/Rathlin Island* (Noord-Ierland). In het kader van het project worden ook de ontsluiting van het gebied en de ontwikkeling van het toerisme in Noord-Ierland verbeterd.

De volgende **rentesubsidie-aanvragen** voor een totaal leningbedrag van 68,5 miljoen ecu werden goedgekeurd :

ENA-project voor twee tolwegen in Galicië : Rentesubsidie voor een lening van 32 miljoen ecu voor de aanleg en inbedrijfstelling van twee tolwegvakken in de provincies La Coruña en Pontevedra. Het project zal bijdragen tot een verbetering van de verkeerssituatie in Galicië, een gebied dat niet over een adequate autowegeninfrastructuur beschikt.

Watervoorziening en bosbouw in de regio Castilla y León : Rentesubsidie voor een lening van 20 miljoen ecu als bijdrage in de financiering van een investeringsprogramma in watervoorzieningsinfrastructuur en bosbouw. Het project zal bijdragen tot een regelmatige en betrouwbare drinkwatervoorziening in de steden en tot ondersteuning van de economische bedrijvigheid. De bosbouwprojecten zullen bijdragen tot het behoud en de uitbreiding van de bossen van de regio.

Afvalwaterbehandeling en wegen in Murcia: Rentesubsidie voor een lening van 16,5 miljoen ecu als bijdrage in de financiering van investeringen voor afvalwaterbehandelings- en wegeninfrastructuur. Het project draagt bij tot de uitbreiding en verbetering van de voorzieningen voor afvalwaterbehandeling in de regio Murcia volgens hedendaagse, met de EG-richtlijnen strokende normen, en voldoet aan de eisen in verband met de sterk milieubelastende toeristische sector.

2. De bijdrage van de Gemeenschap

In de Akte van toetreding (artikelen 83, 111, 136) is bepaald dat het aandeel van de nieuwe Lid-Staten in de financiering van het mechanisme ten laste komt van de algemene begroting van de Gemeenschappen. Op voorstel van de Commissie (COM(94)398) zijn de financiële vooruitzichten al dienovereenkomstig aangepast en is een nieuw hoofdstuk over structurele acties toegevoegd. De begrotingen 1995 en 1996 bevatten een begrotingslijn met bijbehorende toelichting (B2-401). Voor ieder jaar gaat het om een bedrag van 108 miljoen ecu.

Wat de effectieve betalingen betreft betekent een overname van de aandelen van de nieuwe Lid-Staten dat de bepalingen van artikel 4A van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de EVA-landen en de EIB van 30 juni 1992, als gewijzigd bij het wijzigingsprotocol van 18 juni 1993, moeten worden toegepast.

Volgens deze procedures werden op 19.12.1994 en op 20.12.1995 de bijdragen voor 1995 en 1996 en de verdeling tussen de deelnemende EVA-landen en de Commissie door het Comité van het Financieel Mechanisme vastgesteld. Deze bijdragen werden berekend met inachtneming van het bruto nationaal produkt tegen marktprijzen, waarbij gegevens over de laatste drie kalenderjaren werden gebruikt en werd uitgegaan van een totale jaarlijkse bijdrage van de Gemeenschap en de EVA-landen van 110 miljoen ecu.

Derhalve bedraagt het door de Commissie uit de Gemeenschapsbegroting betaalde bedrag 89 793 000 in 1995 en 87 076 000 ecu in 1996. Deze bedragen liggen aanzienlijk lager dan de 108 miljoen ecu die ieder kalenderjaar op de Gemeenschapsbegroting werden opgevoerd. Het bedrag dat niet uit de communautaire begroting naar de rekening van de EIB is overgedragen kan niet op een later tijdstip worden overgedragen.

Het saldo op de rekening van het mechanisme bij de EIB dat nog niet is gebruikt in verband met het trage verloop van de werkzaamheden in het kader van het mechanisme, brengt iedere maand rente op. Ook al zijn niet alle bijdragen gebruikt, toch is het belangrijk ieder jaar een redelijke bijdrage op de rekening van het mechanisme te houden om de toekomstige definitieve verplichtingen eind 1998 te kunnen nakomen.

Aandeel in de kosten van de initiële financiering en daaropvolgende aanvulling van de middelen van het Financieel Mechanisme :

(x 1 mln ecu)

	IJsland	Noorwegen	Liechtenstein	Oostenrijk	Finland	Zweden	Totaal
	Communautaire begroting 1995						
1994	1,078 (0,98 %)	18,436 (16,76 %)	0,187 (0,17 %)	29,348 (26,68 %)	20,526 (18,66 %)	40,425 (36,75 %)	110
	Totaal: (82,09 %)						
1995	1,111 (1,01 %)	19,063 (17,33 %)	0,198 (0,18 %)	89,628 ¹ (81,48 %)			110
1996	1,122 (1,02 %)	21,604 (19,64 %)	0,198 (0,18 %)	87,076 (79,16 %)			110
Totaal	3,311	59,103	0,583	267,003			330

3. Rekening van het mechanisme bij de EIB

Op 31 december 1995 bedroeg het saldo op de rekening van het Financieel Mechanisme 212 923 519 ecu. De verrichtingen op deze rekening in 1995 kunnen als volgt worden samengevat :

<i>Saldo op 31 december 1994</i>	113 665 937
<i>Creditering</i>	
Tweede betaling in 1995	110 000 000
Interest 1995	10 842 555
Terugbetaling Liechtenstein ²	405 236
<i>Debitering</i>	
Rentesubsidie	- 7 964 055
Betaling bijstand ³	- 13 789 898
Overdracht betaling Liechtenstein ⁴	- 236 256
<i>Saldo op 31 december 1995</i>	212 923 519

¹ De Commissie heeft geen overdracht van de terugbetaling door Liechtenstein in augustus 1995 gevraagd. Dit bedrag is dan ook afgetrokken van de derde betaling in 1996.

² Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de EER-Overeenkomst voor Liechtenstein op 1 mei 1995 betaalde het Vorstendom aan Oostenrijk, Finland, IJsland, Noorwegen, Zweden en de Commissie de bedragen terug die zij hadden voorgesloten om het aandeel van Liechtenstein in het mechanisme in 1994/1995 te dekken, d.i. 405 236 ecu.

Voor Oostenrijk, Finland, Noorwegen en Zweden werden de betrokken bedragen (in totaal 236 256 ecu) overgedragen, terwijl de aandelen van de Commissie en van IJsland op de rekening van het Financieel Mechanisme zijn gebleven en van de derde betaling voor 1996 moeten worden afgetrokken.

³ Het bedrag van de bijstand omvat de eigenlijke bijstand, verhoogd met 0,5 % voor administratiekosten van de EIB.

⁴ Voor Oostenrijk, Finland, Noorwegen en Zweden werden de betrokken bedragen (236 256 ecu) overgedragen, terwijl het aandeel van de Commissie en van IJsland op de rekening van het Financieel Mechanisme is gebleven en van de derde betaling voor 1996 moet worden afgetrokken.

Op 30 juni 1996 bedroeg het saldo op de rekening van het Financieel Mechanisme 302 326 080 ecu. De verrichtingen op de rekening tot en met 30.6.1996 kunnen als volgt worden samengevat :

<i>Saldo op 31 december 1995</i>		212 923 519
<i>Creditering</i>		
Derde betaling 1996 ⁵	110 000 000	
	- 4 183	
Interest tot en met 30.6.1996	6 203 935	
<i>Debitering</i>		
Rentesubsidie	- 9 286 183	
Betaling bijstand	- 17 511 007	
<i>Saldo op 30 juni 1996</i>		302 326 080

4. **Coördinatie en complementariteit met andere financiële instrumenten van de Europese Unie.**

In het kader van het partnerschap coördineert de Commissie de projecten in het kader van het Financieel Mechanisme enerzijds en de maatregelen van de Structuurfondsen, het Cohesiefonds, de Europese Investeringsbank en de andere financiële instrumenten van de Europese Unie anderzijds, en ziet zij toe op de onderlinge samenhang.

In dat verband zijn over de voorschriften inzake combinatie en overlapping van steun in het kader van het Financieel Mechanisme met andere vormen van communautaire steunverlening, op 9 maart 1994 door de Commissie en de Europese Investeringsbank duidelijke afspraken gemaakt.

⁵ IJsland heeft geen overdracht van de terugbetaling van Liechtenstein in 1995 gevraagd. IJsland heeft dan ook 4 183 ecu van zijn betaling afgetrokken.

ISSN 0254-1513

COM(96) 653 def.

DOCUMENTEN

NL

09 10 13

Catalogusnummer : CB-CO-96-665-NL-C

ISBN 92-78-13246-2

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg